

Joseph Keselring

J E Z I N K Y B E Z I N K Y

Přeložily

Zdenka Werichová a Marie Fantová - Breinlová

Upravil Jan Werich

O S O B Y

Abby Brewsterová

Pastor dr. Harper

Teddy Brewster

Strážník Brophy

Strážník Klein

Marta Brewsterová

Elena Harperová

Mortimer Brewster

Pan Gibbs

Jonatan Brewster

Dr. Einstein

Strážník O'Hara

Komisař Rooney

Pan Witherspoon

Hra se odehrává v obývacím pokoji Brewsterova domu v Brooklynu v přítomné době.

I. Odpoledne v září

II. V noci téhož dne

III. Později v noci

IV. Časně ráno druhého dne

D v ě d o b r é d u š e

P R V N Í D Ě J S T V Í

Čas: Pozdě odpoledne. -- Zářít. - V dnešních dnech.

Místo: Obývací pokoj starého Brewsterova domu v Brooklynu, New York. Všechno je tu právě tak viktoriánské jako obě sestry, Abby a Marta Brewsterovy, které obývají dům se svým synovcem Teddym. Je tu schodiště, které vede k prvnímu patru s odpočívadlem a oknem, umístěným nad přední verandou.

Nahoře na schodišti je galerie s dveřmi, vedoucími k ložnicím s obloukem, za nímž schodiště pokračuje k poslednímu patru. Pod velikým oknem vlevo je široká truhla (slouží za sedátko). V pozadí jeviště jsou dveře ke sklepům, druhé do kuchyně.

Na druhé straně jeviště jsou domovní dveře, které ústí na postranní verandu. Když se zdvihne opona, vidíme Abby Brewsterovou, baculatou malou roztomilou postavičku kolem sedmdesátky, jak předsedá u stolu při čaji. Stůl je osvětlen svíčkami ve dvou svícnech. V křesle po její levici sedí pastor dr. Harper a napravo vedle ní stojí její synovec Teddy, v staromódním žaketu - na vestě má připevněnou černou šňůrku, na které se houpá cvikr. Teddymu je mezi 40 - 50 lety, má velké černé kníry a jeho chování i zjev upomíná na Theodora Roosevelta.

Abby

Věříte, pane pastore, že jsme si s Martou vzpomínaly po celý týden na vaše nedělní kázání? Je to věru div, že jste za pouhé dva roky vystihl tak přesně ducha Brooklynu.

Pastor

Ani nevíte, slečno Brewsterová, jak mě vaše chvála blaží.

- Abby Bydlíme tady vedle kostela odjakživa a viděly jsme mnohé kazatele přicházet a odcházet. Vždycky říkáme, že duch Brooklynu, to je laskavost a přátelskost a každé vaše kázání je spíš laskavá a přátelská beseda než pravé kázání.
- Teddy Já pro svou osobu jsem vždy rád hovořival s kardinálem Gibbonem - nebo mi dosud nebyl představen ?
- Abby Ne, chlopečku. Dosud ne. (Mění látku rozhovoru) Chutnají ti koláčky ?
- Teddy Buštu, buštu. (Usedá na pohovku)
- Abby Nevezmete si ještě jeden, pane pastore ?
- Pastor Děkuji, už opravdu nemohu.
- Teddy Ho! Teď vím - musím si dát pozor na Japonsko. Žluté nebezpečí!
- Pastor Ehm - ano - ovšem.
- Abby Teddy!
- Teddy Ale napřed musím rozřešit otázku Panamského kanálu.
- Abby Nechceš ještě šálek čaje, Teddy ?
- Teddy Ne, děkuji, tetičko.
- Abby Ale vám přece mohu ještě nalít ?
- Pastor Také už ne, slečno Abby. Ach, jaká je tady u vás pohoda! Zapomínám tu vždy na ten věčný spěch a hluk New Yorku.
- Abby Obě se s Martou upřímně snažíme, aby náš rodný dům byl stále tím útlukem míru jako ze tatínka.
- Pastor Ano, právě tuskulum. Ve vašem domě vládne ještě ten starodávný duch míru a pokoje, který nám všem byl tak drahý.

- Abby (rozhlížeje se spokojeně kolem sebe)
Je to jeden z prvních domů v Brooklynu. Nic se tu nezměnilo od dob, kdy si ho náš dědeček postavil a zařídil - - kromě elektriky ovšem, ke které nás přemluvil Mortimer.
- Pastor (chladně) Zdá se, že váš synovec Mortimer žije vůbec jenom při večerním osvětlení.
- Abby To je to jeho nešťastné večerní povolání. Říkal, že dnes zase půjdou s Elenou do divadla. Teddy, tvůj bratr za chvíli přijde.
- Teddy Bašta, bašta. (Radostně se zasměje)
- Abby Ani nevíte, pane pastore, jak jsme rádi, že bere s sebou do divadla právě vaši Elenu.
- Pastor Dostí těžko si zvykám čekat do tří, než váš synovec dovede moji dcerušku domů.
- Abby Ach, pane pastore, doufám, že se proto na Mortimera nezlobíte.
- Pastor No ...
- Abby Bylo by nám to s Martou velmi líto, protože se tady u nás seznámili.
- Pastor Nemám osobně nic proti vašemu synovci. Ale musím se přiznat, že je tu něco, co mne nutí, abych pozoroval jejich rostoucí důvěrnost poněkud s obavami.
- Abby Kvůli žaludku ?
- Pastor Žaludku?
- Abby Někdy velmi trpí žánou, chudinka.
- Pastor Budu upřímný, mám na mysli jeho ne zrovna šťastné spojení s divadlem.
- Abby Vůbec ne! Vždyť jen o něm píše do novin.
- Pastor Vím, vím, slečno Abby. Ale divadelní kritik

je ve stálém styku s divadlem a nepochybně to u něj vzbudí zájem i o zákulisí.

Abby Ale náš Mortimer divadlo přímo nenávidí.

Pastor Skutečně?

Abby Určitě. Vždyť každý kus strhá. Nemůžete se divit. O tom, čemu rozumí, ho psát nenechají, tak píše o divadle. Ostatně on říká, že se divadla už dlouho neudrží a z něčeho zatím živ být musí. Snad divadla ještě rok či dva vydrží...

(Ozve se zaklepaní na domovní dveře)

Kdopak to k nám asi jde ?

(Všichni vstanou, zatímco Abby jde otevřít. Teddy se hrne ke dveřím s ní, ale Abby ho zarazí)

Ne, Teddy, děkuji, otevřu sama.

(Otevře, do pokoje vstoupí dva strážníci Brophy a Klein)

Pojďte dál, pane Brophy, vítám vás, pane Kleine.

Brophy Dobré odpoledne, slečno Brewsterová.

Abby Jak se máte, pane Kleine?

Klein Děkuji, dobře, slečno Brewsterová.

(Strážníci se obrátí k Teddymu a salutují mu. Teddy také zasalutuje)

Teddy Jaké zprávy mi přinášíte?

Brophy Pane presidente, nic nového.

Teddy Výborně! Děkuji vám, páncové. Pohov!

(Strážníci přestanou stát v pozoru a podstoupí dozadu jeviště. Abby mezitím zavřela dveře a obrací se k nim)

- Abby Znáto doktora Harpera, že ?
- Klein Jak by ne! Dobrý den, důstojný pane.
- Brophy (se obrátí k Abby a sundává čepici)
Přicházíme pro ty slíbené hračky k Ježíšku.
- Abby Ovšem...
- Pastor Je to od vás opravdu krásné, shánět a spravovat hračky, aby měly chudé děti šťastnější vánoce.
- Klein Zahání nám to dlouhou chvíli na strážnici. Karty omrzejí pak si člověk z nudy začne čistit revolver a neřeknete popel a máte prostřelencu nohu. (Odchází směrem k oknu)
- Abby (přistupuje k Teddymu) Teddy, jdi nahoru pro tu krabici. Je u tety Marty.
- (Teddy kráčí ke schodišti, zatímco Abby se obrátí k Brophymu)
- Jak je dnes vaší paní ? (Pastorovi) Paní Brophyová byla nemocná.
- Brophy Zápal plic!
- Pastor (Brophymu) To vás lituji.
- Teddy (vstoupil na schodiště a dělá, že tasí meč. Zarve) Útokem, útok!
- (Řítí se dál po schodech a zmizí. Ostatní si vůbec nevšimají jeho podivínství)
- Brophy Už je jí líp, ještě je trochu slabá.
- Abby (odchází ke dveřím kuchyně) Dám vám pro ni trochu hovězí polévky.
- Brophy Neobtěžujte se, slečno Brewsterová, už jste udělala pro nás dost.
- Abby (u kuchyňských dveří) Uvařily jsme ji dnes ráno a Marta před chvílí donesla trochu

chudákovi panu Benitzkému. Posadte se a dělejte jako doma. (Zajde do kuchyně)

(Pastor se posadí, Brophy jde ke stolu a obrací se na oba)

Brophy

Neměla by si přidělávat starosti.

Klein

Zkuste je předělat! Pořád se o někoho starají a zadarmo! A je jim buřt, koho volíte! (Usedne na truhlu pod oknem)

Pastor

Když jsem se nastěhoval vedle do fary, moje žena už začínala churavět. Po její smrti --- a už dávno předtím jsem poznal z vlastní zkušenosti jejich laskavost, ochotu, nezištnost a nekonečnou dobrotu.

(Vtom Teddy vyjde na galerii a zatroubí na polnici. Všichni vzhlednou)

Brophy

(vyskočí a řekne vyčítavě) Pane plukovníku, slíbil jste přec, že už nebudete troubit.

Teddy

Musím přece svolat vládu, aby mi povolila přísun zásob. (Teddy srazí paty, otočí se a zmizí)

Brophy

Takhle troubil dřív i v noci. Sousedí si vždycky vylévali zlost na nás. Stejně se ho tu všichni trochu bojí.

Pastor

Je přece úplně neškodný.

Klein

On si myslí, že je Teddy Roosevelt. Má štěstí. Mohl si vybrat z daleko horších.

Brophy

To je zetřecená smůla --- taková vážená rodina a narodí se jim cvok.

Klein

Nu, jeho otec - bratr slečen Brewsterových - byl prý svým způsobem génius. A jejich dědeček byl, jak jsem slyšel, pěkně střelenej.

Brophy

Cojíměvě střelenej! Nedělal milióny.

- Pastor Oprovdů? Tady v Brooklyně?
- Brophy Ano, na mastičkách. Starý seržant Edwards se na něho ještě pamatuje. Udělal si prej tady úplný špitál --- zkoušel tu ty své lektvary na lidech.
- Klein Já zase slyšel, že prej někdy se mu léčení nedařilo.
- Brophy Policie ho ale nechávala na pokoji, protože byl dobřej při soudních pitvách. Hlavně když šlo o smrt otrávením.
- Klein Ať je to jak chce - o dcery se postaral znamenitě. Zaplot pánbůh -
- Brophy Ne že by utrácely pro sebe !
- Pastor Vím velmi dobře o jejich rozsáhlé dobročinnosti.
- Klein A to víte jen desetinu! Když jsem byl na oddělení pro nezávěsné, pátral jsem po jednom starci, kterého jsme pak přece našli - (povstane) víte ostatně, že u jedné bytové kanceláře jsou hlášeny pokoje v tomto domě? Slečny Brewsterovy je ovšem nepronajímají, ale můžete na to vzít jed, že když sem někdo přijde podívat se na pokoj, neodejde odtud s prázdnou.
- Brophy To je jejich způsob, jak najít lidi, který potřebujou pomoc!
- (Dveře napravo se otevřou a vstoupí Marta. Je to také stará rozkošná dáma. Je jako Abby, staromodně oblečená, ale má na krku vysoký krajkový límeček. Límeček je důležitý, hraje. Všichni muži naráz vstanou)
- Marta (ve dveřích) Božítku, to je milé překvapení !
- (Zavře tiše dveře. Všichni se zdraví)
- Dobry den, pane Brophy. Pane pastore, pane Kleine!

Klein Dobrý den, slečno Brewsterová. Zastavili jsme se u vás pro ty hračky.

Marta Už vím -- Teddyho vojsko a námořnictvo. Už je opotřeboval, jsou v krabici.

(Chce jít nahoru, ale Brophy ji zadrží)

Brophy Pan plukovník je nahoře, potřebuje ještě souhlas vlády.

Marta Ach tak --- chudáček Teddy. Doufám, že je veší paní už lépe.

Brophy Děkuju. Už je mimo nebezpečí. Slečna sestra připravuje pro ni trochu polévky.

(Abby přichází z kuchyně a nese bandasku s polévkou)

Abby Marta, už jsi doma? Jak se děří panu Benitzkému?

Marta Bojím se, že je to vážné. Byl u něho lékař, zítra ráno chce amputovat.

Abby (dychtivě) A můžeme být při tom ?

Marta (smutně) Nemůžeme. Hned jsem se ho ptala, ale je to prý proti nemocničním předpisům.

(Marta jde ke kredenci a postaví na ni bandasku. Odloží pláštěnku a klobouk na malý stolek. Teddy vstoupí na galerii s velkou krabicí s hračkami. Sestupuje dolů a klade krabici na židli u stolu. Klein jde ke krabici. Zatímco se toto děje, mluví pastor)

Pastor Ničím byste při operaci nemohly prospět. Musíte si ušetřit zbytečné rozčilení.

Abby (Brophymu) Tady je ta polévka, ale ať je pěkně vřelá!

Brophy Ovšemže! (Poodstoupí)

Klein Tohle se bude dětem líbit. (Vyjme vojáčka)

- Teddy To je generál Miggins. Dal jsem ho do penze.
- (Klein vyndá loď)
- Moment. To je křižník Oregon!
- Marta (přejde dozadu vlevo) Teddy, vrať to...
- Teddy Ale Oregon musí do Austrálie !
- Abby No tak, Teddy...
- (Teddy smutně vrací)
- Klein My už letíme , slečno. Děkujeme vám upřímně. To budou mít kluci radost.
- Abby Rádo se stalo.
- (Strážníci ještě ve dveřích salutují Teddymu a odcházejí. Abby pronáší předchází větu zavírajíc za nimi dveře. Teddy odchází nahoru a kyne jim)
- Pastor (přechází k pohovce pro svůj klobouk) A já už také musím domů.
- (Vtom Teddy na schodišti opět ze sebe vyrazí)
- Teddy Útokem, útok!
- (Marta si přitom v rozpacích nad synovcem pohrává se starou broží na blůze)
- Pastor Snažily jste se ho už někdy přesvědčit, že není Teddy Roosevelt?
- Abby Chraň pánbůh! Ne!
- Marta Je tolik šťastný, že je prezident Roosevelt.
- Abby Jen jednou, to už je dávno... (obrací se k Martě) vzpomínáš si, Marta? --- jsme mu navrhovsly, aby byl George Washington, že by to pro něj byla změna...

- Marta Jenže on si vlezl pod postel a že prý tedy nebude vůbec nikdo.
- Abby A než vůbec nikdo, to je nám milejší Teddy Roosevelt.
- Pastor Nu, pokud mu to hoví, a hlavně pokud to hoví vám... (vytáhne z kapsy úřední listinu) snažte se, aby podepsal tohle prohlášení.
- Marta Jaké prohlášení ?
- Abby Doktor Harper totiž laskavě zařídil, aby - věčně tu nebudeme - aby se Teddy jednou dostal do sanatoria "Šťastný domov". A dokonce pozval pana Witherspocna, ředitele sanatoria, aby se u nás zítra zastavil a nenápadně se s Teddym seznámil.
- Marta Ale proč to má podepsat už teď?
- Pastor Lépe to připravit dříve, než Prozřetelnosti se zlíbí vás povolát. Ale teď už opravdu musím utíkat, nebo mě bude Elena hledat.
- Abby (přechází ke dveřím a volá za ním) Pozdravujte Elenu - a pane pastore, nesměšlejte špatně o Mortimerovi, protože je divadelní kritik. Někdo to přece musí dělat! (Abby zavírá dveře a vrací se do pokoje)
- Marta (jde ke kredenci a klade na ni úřední listiny) Vy jste pili čaj? Není už trochu pozdě?
- Abby (jako někdo, kdo má nějaké tajemství) Ano - a večeret dnes budeme také později.
- (Teddy vstoupí shore na odpočívadlo a míří dolů)
- Marta (přistoupí k Abby) Ano ? A proč ?
- Abby Teddy!
- (Teddy se zarazí)

Dobrá zpráva: Odebereš se do Panamy a vykopeš nové zdymadlo pro kanál!

Teddy Kolosální. Bašte! Prima! Ihned vykonám přípravy na cestu. (Obrátí se nahoru ke schodišti, zarazí se, jako by si náhle na něco vzpomněl, vrací se zpátky několik kroků a zařve) Útokem útok! (Zmizí nahoře)

Marta (vzrušeně) Abby ! Zatímco jsem tu nebyla ?

Abby (bere Martu za ruku) Ano, drahoušku! Nemohla jsem na tebe čekat. Nevěděla jsem, kdy se vrátíš a pak měl přijít pan doktor Harper.

Marta Ale svedlas to sama?

Abby Ó, šlo ti to docela dobře!

Marta To se musím jít dolů podívat. (Odchází spěšně a radostně ke sklepním dveřím)

Abby Ne ne - - - na to nebyl čas a sama bych to nesvedla.

Marta (se podívá směrem ke kuchyni) Tak kde ---?

Abby (šotkovsky) Marto - - nakoukni tamhle do truhly.

(Marta si přímo poskokuje, jak spěchá k truhle pod oknem, ale sotve k ní dorazí, ozve se zaklepání na domovní dveře. Zarazí se, obě nahlédnou ke dveřím. Abby spěchá ke dveřím a otvírá. Vstupuje Elena Harperová. Elena je mladá půvabná dívka a vypadá překvapivě moderně na dceru pastora)

Ó, to je Elenka! (Otevře dveře) Pojďte dál, drahoušku!

(Elena jde do středu pokoje. Abby zavírá dveře a jde za ní)

Elena Dobrý den, slečno Abby. Dobré odpoledne, slečno Marto. Tatínek tu není ?

Marta Zrovna před minutkou odešel. Nepotkali jste se ?

- Elena (ukazuje k oknu nalevo) Nadešla jsem si přes hřbitov - - - Přišel už Mortimer?
- Abby Dosud ne.
- Elena Říkal, že se tu sejdeme. Mohu na něj počkat?
- Marta Samozřejmě!
- Abby Posadte se!
- Marta Měly bychom mu vůbec vyčinit. Jako slušný muž by měl přijít pro dívku k ní domů, když ji chce večer vyvést.
- Elena (oběma) Víte, chodit si pro děvče na faru, to zrovna není pro mužského lákavé. Ledaže by to byl takový, co rád vyšívá dečky. A takové znám. Ti vás pozvou na večerní přednášku o motýlech a říkají tomu flámovat. Jsem strašně ráda, že teď každý večer mohu chodit do divadla.
- Marta Nám se také ulevilo. Když už Mortimer musí vidět všechny ty kusy, co vidět musí, sedí alespoň vedle pastorkovy dcery.
- Abby (jde ke stolu a klade šálky na táč, Elena a Marta jí pomáhají) Božínku, Elenko, co si o nás pomyslíte, že jsme ještě neuklidily po čaji? (Vezme táč a odchází do kuchyně)
- Marta (zhasí jeden svícen a odnáší jej na kredenc. Elena zhasí druhý a také jej staví na příborník. Marta za odcházející sestrou) Nepouštěj se do žádné práce v kuchyni, drahcušku, než přijde Mortimer. Já ti potom pomohu. (Eleně) Musí tu být každou chvilku.
- Elena Tatínek se asi diví, že nejsem doma. Skočím mu dát sbohem. Řekněte Mortimerovi, že se hned vrátím. (Otváře dveře a srazí se s ním) Halo, Morte!
- Mortimer (vejde. Je to typický divadelní kritik) Halo, Eleno.

(Jak jde kolem ní k Martě, stojí mezi Elenou a Martou, poplácává Elenu po prdelce, pak políbí Martu na tvář)

Ahoj, teto!

Marta (odchází do kuchyně, volá) Abby, Mortimer je tu!

(Elena zvolna zavírá dveře)

Mortimer Ty jsi odcházela ?

Elena Chtěla jsem říct tatínkovi, aby na mne nečekal.

Mortimer To jsem netušil, že se tohle ještě dělá - - byt i v Brooklynu. (Odhodí klobouk na pohovku)

Abby (přichází z kuchyně a za ní Marta) Vítám tě, Mortimere.

Mortimer (ji objímá a líbá) Ahoj, teto Abby.

Abby Jak se máš ?

Mortimer Dobře. A ty vypadáš skvěle. Ani ses od včírka moc nezměnila.

Abby Propánakrále, to bylo včera, viď ? Teď tě tu máme nějak často. (Přejde a usedá do židle za stolem) Posad se, sedni si.

Marta Abby, kuchyň čeká ...

Abby Co ?

Marta No, opláchnout koflíky...

Abby (si uvědomí - Mortimer + Elena - pochopí) Cvšem, po čaji (couvá ke kuchyni) a vy dva buďte jako doma...

Marta Jako doma...

Elena (přistoupí k Mortimerovi, čeká, že ji políbí) Nepochopils je ?

- Mortimer (trochu mrzutě) To bylo až příliš nahrané. Polopatismus... nedostatek imaginace.
- Elena (trošičku rozmrzelá jeho poznámkou jde ke stolu a klade na něj kabelku) Jako bych četla tvou kritiku.
- Mortimer (stojí u stolu a vyprazdňuje kapsy, jsou mezi nimi lístky i dolary) Kam bys chtěla jít na večeři ?
- Elena (otvírá kabelku a dívá se do zrcadla) Nevím --- ani nemám hlad.
- Mortimer Já jsem zrovna snídal. Počkáme až po divadle.
- Elena Nebude to pak moc pozdě ?
- Mortimer Ta dnešní hra je krátká, jak jsem slyšel, špatnoučká. V deset už můžeme být po večeři.
- Elena Musíš hned každou hru předem strhat.
- Mortimer Každá hra předem strhá mne !
- Elena Z operety nikdy neodejdeš o přestávce.
- Mortimer Dnes ale není opereta.
- Elena Škoda, já doufala, že ano.
- Mortimer Ty máš lehkouhrou operetní povahu.
- Elena Vůbec ne, po vážné hře mne vezeš domů podzemní drahou a přednášíš o stavbě dramatu. Po operetě mne vozíš taxíkem a dokonce mne i políbíš.
- Mortimer Moment, to je přehnané.
- Elena Připouštím, jednou po Ibsenovi jsi mi řekl, že jsem anticky krásná. S tím si ale ženská neví rady. Až teprve, když jsme šli z operety, jsi mi řekl, že mám hezké nohy. A já mám !

- Mortimer (se jí dívá na nohy a pak ji prudce políbí)
Na pastorovu dceru toho víš o životě dost.
Kdepak ses to naučila?
- Elena (včasně) Na půdičce nad kůrem.
- Mortimer Jednou ti budu muset vysvětlit úzkou souvislost mezi erotikou a náboženstvím.
- Elena Ale náboženství nikdy nedosáhne tak vysoko, jako půdička nad kůrem. (Jde ke stolu pro kabelku) Což mi připomíná, abych řekla tatičkovi, aby mne dnes doma nečekal.
- Mortimer (téměř pro sebe) To nikdy rozumně nezvládnou.
- Elena Co ?
- Mortimer Že jsem se zamiloval do ženy, která bydlí až v Brooklynu.
- Elena Zamiloval? Odkdypak se vyjedrňuješ tak jednoznačně?
- Mortimer (nevěřímaje si její poznámky) Jediné, čím obnovím svou sebeúctu, je, když si tě vezmu do New Yorku.
- Elena Vezmeš ... nebo SI vezmeš ?
- Mortimer Ty si potrpíš přece jen na zákonné formy.
- Elena Já si můžu dovlčit ještě pár let zůstat slušnou svobodnou dívkou.
- Mortimer Ale já tak dlouho nemůžu čekat. (Objímá ji) Kde bychom se mohli rychle vzít - - - třeba dnes v noci.
- Elena Obávám se, že tatínek bude trvat na tom, že nás oddá osobně.
- Mortimer Já se vsedím, že tvůj otec i svatební obřady dovede obrátit v smrtelnou nudu.
- Elena I na to budeš psát kritiku ?

- Mortimer Odpuště mi to, drchoušku. To je prostě profesio-
nální deformace.
- (Ono se na něho s láskou usměje, přistoupí k němu a obejmou se jako každý obyčejný páreček. Když se od sebe odtrhnou)
- Dnes bych na tu hru moh napsat dobrou kritiku.
- Elena Neříkej! Tolik mne přece nemiluješ?
- Mortimer (k ní znovu přistoupí, významně) Rozhodně nezapomeň zdůraznit tatínkovi, aby dnes v noci na tebe nečekal.
- Elena (jsouc si vědoma, že nemůže věřit ani sama sobě, od něho poodějde) Já myslím, že by bylo rozumnější, aby dnes mne z r o v n a čekal!
- Mortimer Dobře, dobře, všechno, jak se sluší a patří. Ale za měsíc svatba, ani den později!
- Elena (mu padne do náručí) Mortimere! Řeknu to tatínkovi a domluvím se s ním na datu.
- Mortimer Aby ten den nebyla premiéra. V říjnu je jich spousta.
- Teddy (se objeví na schodišti v bílém obleku a tropické helmě. Podává Mortimerovi ruku) Vítám tě, Mortimere.
- Mortimer (důstojně) Smím se vás otázat, pane presidente, jak se vám daří?
- Teddy Bašta! Děkuji, bašta! Jaké zprávy mi přinášíte?
- Mortimer Jen jedinou, pane presidente. Celá zem stojí za vámi jako jeden muž.
- Teddy (září) Vím to, vím. Není to krásné? (Potřásá znovu Mortimerovi rukou) Nuže, sbohem. (Přejde k Eleně a také jí podává ruku) Sbohem. (Odchází ke sklepním dveřím)

- Elena Kem máte namířeno, Teddy?
- Teddy Panama. (Zajde do sklepa)
- (Elena pohlédne téžavě na Mortimera)
- Mortimer Sklep, to je jeho Panama. Kope tam koryta pro zdýmadla.
- (Elena se do něho zavěsí a odchází spolu ke stolu)
- Elena Ty to s ním tak skvěle umíš - a on tě přímo zbožňuje.
- Mortimer Teddyho jsem měl vždycky mnohem radši.
- Elena (se pozastaví) Než koho? Copak vás bylo víc?
- Mortimer Mám ještě jednoho bratra - Jonatana.
- Elena To ani nevím. Tetičky se o něm nikdy nezmínily.
- Mortimer Jonatan je černá ovce rodiny. Opustil Brooklyn už před lety - a ne z vlastní vůle. Jonatan byl z těch chlapečků, co trhají mouchám křidýlka...
- Elena Co dělá?
- Mortimer Nemám ponětí. Chtěl být lékařem jako dědeček - ale studovat se mu nechtělo. Začal to dělat pokoutně a přišlo se na to.
- (Abby vyjde z kuchyně a jde ke stolu)
- Abby Nechci vás vyhánět, ale nepříjdete pozdě do divadla?
- Mortimer (se podívá na hodinky) Nepůjdeme na večeři. Máme půl hodiny času.
- Elena Ale musím ještě skočit domů, tatínek se vždycky trochu za mne pomodlí, než mne pustí s Mortimerem do divadla. Jsem tu hned - půjdu přes hřbitov.

(Odejde, Mortimer zavírá dveře)

Mortimer Já bych nešel, já bych se bál.

Abby Máme takovou radost z tebe a Eleny. Bude mít na tebe dobrý vliv.

Mortimer (se usměje) Když už o ní mluvíme - to víte, že budeme mít svatbu ?

Abby Cože ? Můj drahý !

(Letí ho obejmout. Pak utíká ke kuchyni a Mortimer jde k oknu a dívá se ven)

Marta! Marta!

(Marta vyběhne)

Mám pro tebe úžasnou novinu. Mortimer a Elena se budou brát.

Marta Brát? Och, Mortimera.

(Běží k Mortimerovi, který se dívá z okna. Abby pospíchá za ní. Mortimer je obě obejmě kolem pasu)

Abby Doufaly jsme tajně, že to tak dopadne.

Marta Bože, Elena musí být jistě nejšťastnější dívka na světě.

Mortimer (roztáhne záclony a dívá se oknem) Jen se na ni podívejte, jak ze samé radosti přeska-
kuje hroby, aby to už řekla tatínkovi.
(Otočí se od okna, přejde k příborníku a prohlíží zásuvku) Mimochodem, minulý týden jsem tu někde nechal obálku s programem premiér na říjen. Neviděli jste ji ?

Marta To přece teď není důležité. Raději nám povězte nějaké podrobnosti o svých plánech.

Abby Kdo a kdy bude svatba ? Na tom přece víc záleží než na nějakých hloupých programech.

Mortimer Ale to s tím souvisí. (Najde obálku s nějakými listinami a prohlíží je) To není ono! To byla růžová obálka!

Marta Kdyžs to tu nechal, tak to tady musí být.

Abby Hlavně až se Elena vrátí, tak to musíme nějak oslepit a připít vám na vaše štěstí. Marto, v ledničce je přece ještě půlka pařížského dortu, ne ?

(Při tomto rozhovoru sbírá Marta bandesku s kredence a svou pláštěnku, klobouk a rukavice ze židle)

Marta Ovšem že!

Abby A já otevřu láhev vína.

Mortimer Nezahodili jste to ?

Abby Ani jsme nic neviděli, Mortimere.

Marta A když si povážím, že se to událo právě v tomhle pokoji. (Odchází do kuchyně)

Mortimer (si prohlédl papíry a zase se rozhlíží po pokoji) Kam to daly ty tety... ty tety... tytety... tytety... tytety... (Hraje si se slovy)

Abby Doufám, že vám dnes - ženichovi a nevěstě - na oslavu zahrají něco něžného a romantického. Jak se jmenuje ta dnešní hra ?

Mortimer "Vraždu neutajíš."

Abby Ty můj bože!

(Odchází do kuchyně, zatímco Mortimer myslí nahlas)

Mortimer Opona jde nahoru a první, co uvidíme, bude mrtvola. (Pozdvihne víko truhly a spatří mrtvolu. Nevěří svým očím, spustí rychle víko a kráčí kupředu jeviště. Zarazí se - dostane "doubletake", vrátí se, zdvihne víko a civí dovnitř. Na chvílku se s ním zatočí svět. Odstoupí a zaslechne, jak si Abby potichu prozpěvuje vstupující do pokoje. Zase spustí víko, drží na něm ruku a vyjeveně se rozhlíží. Abby vstupuje, přináší plátěnou podložku a ubrus, pokládá je přes lenoch židle, pak vezme papíry se

stolu a vrací je do zásuvky v kredenci.
Mortimer pronese přiškrceným hlasem)
Tetičko Abby...

Abby (u kredence) Ano, drahoušku ?

Mortimer Měly jste přece v úmyslu... poslat Teddyho do sanatoria Šťastný domov... ?

Abby (znovu vyndá obálku s listinami ze zásuvky)
Ano, už je všechno zařízeno. Zrovna dnes to doktor Harper přinesl Teddymu k podpisu.
Tady to je.

(Podává mu papíry. Mortimer je od ní bere)

Mortimer Musí je ihned podepsat.

Abby (prostírá, Marta přichází z kuchyně s tá-
cem, talířky a příbory, které klade na
křeslo. Jde ke stolu) Doktor Harper to
také říká. Tím se prý vše zjednoduší - až
už tu s Martou jednou nebudeme.

Mortimer Musí to podepsat okamžitě. Je ve sklepě.
Zavolejte ho. Teď hned.

Marta (rozkládá ubrus nad stolem) Tolik to snad
nespěchá.

Abby A pak, jakmile Teddy začne kopat průplav,
není prostě k odtržení.

Mortimer Teddy musí do sanatoria bez prodlení. Ještě
dnes večer.

Marta To ne, ne, až po naší smrti...!

Mortimer Říkám vám, musí tam dnes - ještě dnes!

Abby (se obrací k Mortimerovi) Bože, Mortimere,
co tě to posadilo? Co živý budeme, Teddyho
neopustíme.

Mortimer (se snaží zachovat klid) Podívejte se, tety
moje drahé, mně je to upřímně líto, ale musím
vám sdělit něco děsného, strašného!

(Abby a Marta přestanou prostírat a hledí na něho se zájmem)

- Mortimer Předně se musíme všichni snažit, neztratit hlavu. Brali jsme Teddyho s humorem... Domnívali jsme se, že je neškodný -
- Marta Ale vždyť je neškodný !
- Mortimer B y l neškodný. Proto teď m u s í do senatoria - M u s í být pod lékařským dozorem.
- Abby (přistoupí k Mortimerovi) Mortimere, proč sis tak najednou zasedl na Teddyho - na vlastního bratra ?
- Mortimer Stejně se to jednou dozvíte. Proč bych vám to neřekl hned teď. Teddy se dopustil vraždy.
- Marta Nesmysl!
- Mortimer (se vztyčí a ukáže na truhlu) V truhle pod oknem je mrtvola.
- Abby No, to my víme, drahoušku. To je nám známo, drahoušku.
- Mortimer (znovu dostane "doubletake", zotímca tety klidně prostírají) Cože ? Vy to víte...
- Marta Ovšem, můj milý, ale to nemá s Teddym pranic společného. (Přináší táč s kredence a prostírá pro tři)
- Abby Podívej se, Mortimere, nejlépe bude, když na toho mrtvého pána zapomeňš.
- Mortimer Zapome...
- Abby Nikdy bych si o tobě nebyla myslila, že strkáš nos, kam nemáš.
- Mortimer A kdo to vůbec je ?
- Abby Jmenoval se Hoskins - Adam Hoskins. To je tak všechno, co o něm vím - až na to, že vyznáním byl metodista.

- Mortimer To je všechno, co o něm víš ? Tak co tu dělá, co se mu stalo ?
- Marta Umřel.
- Mortimer Teto Marto, přece nechceš tvrdit, že vlezl do vaší truhly a pak umřel ?
- Abby Hlupáčku. Nejdřív umřel.
- Mortimer A jak umřel ?
- Abby Bože, Mortimere, nebuď zvědavý, umřel, protože se napil vína s jedem.
- Mortimer A jak se ten jed dostal do toho vína ?
- Marta Nu - dáváme jed raději do vína, protože v čaji je trošku přece jen cítit.
- Mortimer V Y jste daly jed do vína ?
- Abby Ano, a já uložila pana Hoskinse do truhly, protože právě přicházel doktor Harper.
- Mortimer Tak ty sis byla vědomo, čeho ses dopustila? Nechtěla jsi, aby doktor Harper mrtvolu viděl ?
- Abby Rozhodně ne během čaje. Tak, Mortimere, teď to všechno víš, a rychle na to zapomen. Myslím, že máme s Martou také právo na nějaké to tajemství.
- (Jde ke kredenci a vyndává dvě vinné skleničky. Marta zatím staví slánku a pepřenku na stůl)
- Marta Ne abys to povídal Eleně. (Vyndá další sklenici, obrací se k Abby, která bere táč z příborníku) Víš, Abby, že jsem se také stávil u paní Schulzové? Už je jí mnohem lépe, ale máme vzít zase jejího Říšu do kina.
- Abby To bychom mohly zítra nebo pozítří.
- Marta Ale tentokrát si my vybereme film. (Odchází ke kuchyni, Abby jde za ní) Říša mě už hned tak nedostane na takový krvák jako posledně.

(Zajdou do kuchyně, Mortimer za nimi vyjeveně civí)

Mortimer (se rozhlíží chromem po pokoji, zrak mu padne na telefon, jde k němu a vytáčí číslo. Do telefonu) Dejte mi redakci.

(Pauza)

Halo - Edo, víš, kdo jsem ?

(Pauza)

Správně, Edo, když jsem odcházel z redakce, tak jsem ti řekl, kam jdu. Pamatuješ se ? Kam jsem ti říkal, že jdu ?

(Pauza)

Uf, do Brocklynu by mi to trvalo půl hodiny. Kolik je teď ? (Dívá se na hodinky) Tak přece jenom musím být tady. (Zavěsí, posadí se na okemžik, pak náhle vyskočí a letí ke kuchyni) Teto Abby, teto Marto, pojdte sem!

(Odchází do středu pokoje, zatímco tetičky cupitají z kuchyně. Marta nese táč s talíři a šálky na polévku)

Proboha, co si počneme, co si počneme ?

Marta Co si počneme s čím, drahoušku ?

Mortimer (ukazuje na truhlu) Tam je mrtvola.

Abby Ano - pan Hoskins.

Mortimer - Kriste na nebi, přece vás nemohu předat policii - Ale co mám dělat? Co mám dělat?

Marta Předně se zbytečně nerozčilovat, můj drahý.

Abby A nedělat si starosti. Říkaly jsme ti přece, abys to co nejrychleji pustil z hlavy.

Mortimer Pustil z hlavy! Copak nechápete, že se něco m u s í dělat ?

- Abby (ostře) Podívej se, Mortimere, ukázní se trochu, jsi dost starý, aby ses uměl opanovat.
- Mortimer Ale pan Hočkis -
- Abby (cestou ke kredenci se zastaví a obrátí se k Mortimerovi) Hoskins, drahoušku. Hoskins!
- (Pak pokračuje k cestě ke kredenci, vytahuje ubrousky a kroužky na ubrousky. Marta pokládá táč na stůl)
- Mortimer Hočkis nebo Hoskins - tam ho nemůžete nechat!
- Marta To také nemáme v úmyslu, můj drahý.
- Abby (přichází ke stolu s ubrousky a kroužky) Vždyť přece Teddy už dole kope zdymadlo!
- Mortimer Chcete říct, že ho miníte pochovat ve skle-
pě?
- Marta (přistupuje k němu) Ovšem, drahoušku, - s těmi druhými jsme to také tak udělaly.
- Mortimer (prochází pokojem) To není možné - tady ve skle-
pě? ("Doubletake" - prudce se k nim obrátí) S jakými "druhými"?
- Abby S těmi druhými pány.
- Mortimer Když říkáš druhými, máš na mysli druhými?
Víc než jedním druhým?
- Marta Samozřejmě, drahoušku. Počkej, počkej -
tenhle je jedenáctý. (K Abby) Počítám
přece dobře, Abby, ne?
- Abby Ne, má drahá, pan Hoskins je dvanáctý.
- (Mortimer se od nich odpotácí
k telefonu)
- Marta Ačpak, ty si to pleteš. Je teprve jede-
náctý.

Abby Určitě ne - protože když k nám pan Hoskins poprvé přišel, tak mně hned kmitlo hlavou, že to s ním bude rovný tučet.

Marta Toho prvního přece nemůžeš počítat.

Abby Ach tak, v tom to vězí. Já toho prvního počítala. S ním je to opravdu celý tučet.

(Zvoní telefon, Mortimer jako ve snu se k němu obrátí, nezdvihne sluchátko a mluví)

Mortimer Heló - (Vzpamatuje se, zdvihne sluchátko) Halo - helo, Edo, bože, to je vykoupení slyšet tvůj hlas!

Abby (se mezitím pře s Martou, bylo-li mrtvol jedenáct nebo dvanáct) No stejně je máme všechny pěkně ve sklepě.

Mortimer Psssst!

(Do telefonu, zatímco tety přemísťují svíčky shora kredence dolů)

Neslyš, Edo, nikdy jsem nebyl střízlivější než teď! Jenom, jenom víš, je mi jako při posledním dějství Hamleta. Zaplať pánbůh, žeš zavola! Musíš ihned splášit Jiřího, ať jde za mne bezpodmínečně do divadla. Nene, věř mi, mýlíš se. (Zavěsí a sedí chvíli, snaže se soustředit na to, co předcházelo před telefonní rozmluvou) Tak jak to vlastně je? (Náhle vyskočí ze židle a zařve)
D V A N Á C T !!!

Marta Ano, Abby totiž myslí, že máme toho prvního také započítat - a s ním je to dvanáct.

(Vrací se ke kredenci. Mortimer odstraní židli od stolu, s tváří k hledišti. Vezme Martu za ruku a posadí ji na ni)

Mortimer Tak teď pěkně po pořádku: kdo byl ten první?

Abby Pan Midgeli. Vyznáním bařtista.

- Marta Ovšem, pořád mi nedá pokoj, že ho vlastně nemáme právo počítat - umřel přece přirozenou smrtí.
- Abby Marta tím chce říci, že to nebyla naše zásluha.
- Marta To bylo, když ses od nás odstěhoval do New Yorku.
- Abby Myslely jsme si, že by bylo škoda, aby ten tvůj krásný pokoj ležel ladem, když by se toliko lidem hodil!
- Marta A on byl chudák tak opuštěný.
- Abby Celá rodina mu pomřela a byl jak hruška v širém poli!
- Marta Tolik nám ho bylo líto.
- Abby A když ho tehdy zrovna v tomhle křesle ranila mrtvice a rozprostřel se mu na tváři takový mír a klid - jako když ho dneska vidím, víš, Marta - tu jsme si obě řekly, že můžeme-li pomoci jiným takovým opuštěným starým chudákům k míru a pokoji, nebudeme váhat ani okamžik.
- Mortimer (nepjatě poslouchá) Umřel v tomhle křesle? To vás asi vyděsilo?
- Abby Ani ne, víš, bylo to skoro jako za našich mladých let - tvůj dědeček míval vždycky doma nějakou tu mrtvolu --- nebo dvě! Víš, Teddy si už tehdy hrál ve sklepech na Panamu. A pana Midgeliho považoval za oběť žluté zimnice. To znamenalo, že musel mít okamžitě pohřeb.
- Marta A tak jsme ho společně donesly do sklepa a položily, jak říká Teddy, do zdymadla. (Vstane a položí Abby paži kolem ramen) Vidíš - proto jsme ti říkaly, aby sis zbytečně nelámal hlavu. My si samy už dávno umíme poradit.
- Mortimer Tak takhle to tedy celé začalo - přišel pán a ranila ho mrtvice...

- Abby Ovšem, věděly jsme hned, že se podruhé nemůžeme spoléhat na takovou šťastnou náhodu, a tak -
- Marta Pamatuješ si přece ještě na ty kelímky s jedy, co stávaly na policích v dědečkově laboratoři?
- Abby Víš dobře, jak Marta ráda vynalézá recepty. Kolikrát sis na tom pochutnával.
- Marta Dělám to takhle: dám na galon bezinkového vína kávovou lžičku arzenu, přidám půl lžičky strychninu a jen tak špetičku cyanokáli.
- Mortimer Pene, to může mít říz!
- Abby To bych prosila. Jeden z našich pánů nájemníků měl ještě čas vydechnout: "Jak delikátní."
- Marta (se zvedne) Ale teď už musím do kuchyně.
- Abby (Mortimerovi) Škoda, že tu nemůžeš zůstat na večeři.
- Marta Chci dnes vyzkoušet nový recept.
- Mortimer Nene, nemohl bych spolknout ani sousto.

(Marta odchází do kuchyně)

- Abby (volá za Martou) Hned ti pomůžu, drshoušku! (Zostrkává židli opět ke stolu. Mortimerovi) Tak, teď už má dušička pokoj, že? Musíš počkat na Elenu, víš? Nechám tě tu s tvými zamilovanými myšlenkami. (Zejde do kuchyně a zavře dveře)

(Zvuk dveří probudí Mortimera z transu. Mortimer jde k truhle, klekne, zdvihne víko, civí dovnitř. Stále ještě nevěří skutečnosti. Přivírá víko, zamne si oči, znovu otvírá. Nyní jasně vidí, že tam pan Hoskins skutečně je. Zavře spěšně víko, vstane, odstoupí. Letí k oknu a zatahuje horečně záclonu. Ustupuje ke stolu. Spatří

na stole sklenici vody, popadne ji, zdvihne ke rtům, uvědomí si náhle, že se otrávené víno nalévá do sklenic a rychle sklínku postaví. Jde ke dveřím ke sklepu a otevře je. Elena vstupuje hlavními dveřmi, Mortimer práskne sklepními dveřmi. Zatímco Elena pokládá kabelku na stůl, pohlédne na ni a rozbřeskne se mu, že ji vlastně zná. (Pronese překvapeně)

- Mortimer Ach, to jsi ty ?
- Elena (spěchá k němu a bere ho za ruku) Nehněvej se, miláčku, tatínek poznal, že se něco děje, a tak jsem mu to všechno řekla a to mě trochu zdrželo. Ale zato, drahoušku, jsem ho přemluvila, aby na mně v noci nečekal.
- Mortimer (se dívá na truhlu) Běž teď domů, Eleno, zítra ti brnknu.
- Elena Zítra ?
- Mortimer (podrážděně) Vždyť víš, že tě skoro denně volám!
- Elena Ale jdeme přece do divadla.
- Mortimer Ne, nejdeme!
- Elena Proč ne ?
- Mortimer Eleno - něco - něco se přihodilo.
- Elena A co, drahoušku Mortimere, dostal jsi výpověď ?
- Mortimer Ne ne, žádnou výpověď. Ale dnes večer prostě nepíší kritiku. (Strká ji ke dveřím) Tak teď už běž, Eleno !
- Elena Mám právo se dozvědět, co se stalo. Můžeš mi to přece říci ? Můžeš, když budeme svoji!
- Mortimer Svoji ?
- Elena Copak jsi zapomněl, že jsi mne ani ne před čtvrt hodinou požádal o ruku ?

Mortimer (roztržitě) Já ? Ovšem, co se mne týče, tak to stále platí. Ale teď buď rozumná, Eleno! A běž pěkně domů, mám něco nutného na práci.

Elena Promiň, ale to přece nejde. Nabídnout mi manželství a za pět minut nato mne vyhodit z domu.

Mortimer (prosebně) Já tě nevyhazuji, drahoušku. Tak co ? Půjdeš už ?

Elena Nepůjdu!

(Mortimer kráčí ke kuchyni, Elena jde k truhle)

Nehnu se odtud, dokud mi to nevysvětlíš.

(Elena užuž si sedá na truhlu, když jí Mortimer chytne za ruku. Vtom se ozve telefon)

Mortimer Eleno!

(Jde k telefonu, táhne Elenu za sebou)

Haló - haló - Edo - okamžik!

(Pauza)

Dobrá, dobrá, i když je to důležité, tak můžeš vteřinku počkat.

(Klade naslouchátko na stůl. Vezme Eleninu kabelku se stolu a podává jí ji. Pak ji vezme za ruku vede ji k domovním dveřím a otvírá je)

Podívej se, Eleno, ty jsi má jediná a já tě miluji! Ale právě teď nevím, kde mi hlava stojí, a tak chci, abys šla domů a počkala, až tě zavolám.

Elena (ve dveřích) Nedělej na mne sekáče!

Mortimer (popuzeně) Doufám, že až se vezmeme a já se octnu tváří v tvář nějakému problému, budeš více kooperativní a méně tvrdohlavá.